

6. Куц О.С. Фізкультурно-оздоровча робота з учнівською молоддю.

Львів-Вінниця: Континент-ПРИМ, 1995. -124с.

7. Молоде покоління нової України. -К.:АЛД, 1995. -96с.

8. Поташнюк Р. Закономірності змін стану здоров'я, витривалості та успішності навчання школярів залежно від рівня їх фізичного виховання, сформованого у сім'ї і школі. /Здоров'я, фізична культура і спорт: Науковий вісник ВДУ. -Луцьк, 1997. -№6. -С.47-49.

9. Сухарев А.Г. Здоровье и физическое воспитание детей и подростков. -М.: Медицина, 1991. -272с.

**FAMILY AND SCHOOL COLLABORATION INFLUENCE UPON THE
EFFICIENCY OF JUNIOR SECONDARY SCHOOL PUPILS
PHYSICAL EDUCATION**
MYROSLAVA DANYLEVYCH
Lviv State Institute of Physical Culture

The article touches upon the main results of pedagogical experiment. It is aimed at the increasing of the motor activity level of the pupils, aged 11-12 by means of complex family and school collaboration measures. Improved results have been obtained in physical development, fitness, mental and working capacity and functional state of cardio-vascular system.

**PROMOCJA WARTOŚCI FAIR PLAY W SZKOŁACH
PODSTAWOWYCH A POSTAWY PROZDROWOTNE I
PROSPORTOWE MŁODZIEŻY***

MARCIN CZECHOWSKI

Pracownik Pedagogiki, Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa Polska

Nowoczesna pedagogika postuluje podejmowanie oddziaływań wychowawczych, które ukierunkowane są na upodmiotowienie ucznia. Szczególного znaczenia nabierają tutaj: samowychowanie, samoocena oraz wybór własnego systemu wartości. Aby ta mogła się urzeczywistnić, współczesna szkoła winna przedstawić i

pomóc zrozumieć wychowankowi ofertę systemu wartości, które będą cele i treści jej dydaktyczno-wychowawczego oddziaływania.

Wśród wielu typów wartości wyróżnia się idea fair play, która ma charakter uniwersalny i jak wskazują doświadczenia wielu krajów, może stać się źródłem poszukiwanych wzorców zachowań dla młodzieży [2,3]. Poznanie i przeżywanie wartości fair play jest nie tylko środkiem w wychowaniu, ale także szansą dla przetrwania sportu. Fair play jest realizacją sprawiedliwości społecznej, zaś wyznacznikiem tej zasady są honor i sprawiedliwość. Uczciwa gra jest zatem nie tylko rygorem, ale także przyjemnością.

Drugą wartością również o uniwersalnym charakterze jest zdrowie. Posiada ono wśród wielu uwarunkowań ludzkiego szczęścia wartość priorytetową.

Wprowadzenie do systemu edukacji wartości fair play może być szansą dla współczesnej szkoły m.in. w zakresie promowania postaw prozdrowotnych uczniów. Przyjęta przez nas teza stała się podstawą poszukiwań zależności między akceptowanymi przez uczniów wartościami fair play a poziomem postaw prozdrowotnych oraz prosportowych. W pracy zaprezentowane zostały wyniki, które stanowią wstępną sygnałną próbę szerszego opracowania, którego celem jest określenie wpływu wartości fair play na promowanie postaw prozdrowotnych w systemie dydaktyczno-wychowawczym szkoły.

Badania przeprowadzono w latach 1996-1998 w sześciu szkołach podstawowych, objęto nimi uczniów klas od V do VIII. Zasadniczym kryterium doboru szkół był ich udział i uzyskane miejsce w Ogólnopolskim Konkursie „Promocja wartości fair play w sporcie i wychowaniu młodzieży”. Do badań wybrano szkoły, które w ocenie jury uzyskały najwyższe wyniki w kraju (I, III i V miejsce). W każdym środowisku, w którym znajdowała się zwycięska szkoła, objęto badaniami również placówkę, która nie promowała w procesie dydaktyczno-wychowawczym wartości fair play, a która posiadała zbliżoną strukturę środowiskowo-materialno-organizacyjną. Podstawową metodą badań stanowił sondaż diagnostyczny, w ramach którego zastosowano: Kwestionariusz „Fair play (czysta, uczciwa gra)” Skalę Pro-Zet oraz „Skalę 9 Twierdzeń”.

Uczniowie wobec wartości fair play

Na podstawie wyników uzyskanych za pomocą Kwestionariusza oceniliśmy postawy fair play, które przedstawiamy w tabeli 1.

Tabela 1

Postawy fair play zróżnicowane wiekiem badanych i typem szkoły

Uczniowie ze szkół promujących				Uczniowie ze szkół nie promujących			
wartości fair play - x dla N = 168				wartości fair play - x dla N = 186			
Kl.V	Kl.VI	Kl.VII	Kl.VIII	Kl.V	Kl.VI	Kl.VII	Kl.VIII
79,6	82,1	87,2	83,9	78,1	74,7	74,5	78,4
80,94		85,57		76,48		76,42	
83,4				76,5			

Analizując postawy fair play dostrzegamy wyraźne różnice w ocenie między uczniami ze szkół promujących wartości fair play a ich rówieśnikami ze szkół, w których wartości tych nie promowano. Dzieci ze szkół promujących wartości fair play uzyskały wyższe wskaźniki ogólne postaw fair play, niż ich koleżanki ze szkół nie objętych promocją, przy czym I miejsce zajęły klasy VII, następnie w kolejności były klasy VIII, VI i V. O wielkości różnicy świadczy fakt, że nawet uczniowie z klas V, w których promowano wartości fair play uzyskali się wywyższyć nad kolegami z klas VIII uczęszczających do szkół, w których programy dydaktyczno-wychowawcze nie uwzględniały wartości fair play (79,6 – 78,4) %.

Postawy prozdrowotne uczniów a promocja wartości fair play

Ogólny wskaźnik postaw prozdrowotnych badanych jest zdecydowanie wyższy u uczniów ze szkół promujących wartości fair play i wynosi 219,6, niższy wskaźnik odnotowano u uczniów ze szkół porównawczych, kształtuje się on na poziomie wartości 209,7. Relacja między ogólnymi wskaźnikami postaw prozdrowotnych jest proporcjonalna do ogólnych wskaźników postaw fair play, które wynoszą 83,4 – 76,5. Chcąc uzyskać pogłębioną ocenę prezentowanych wskaźników postaw przeanalizowano tworzące je komponenty.

* / W przedstawieniu wyników zawsze na I miejscu prezentowane są w pracy dane dotyczące szkół promujących wartości fair play.

Komponenty postaw prozdrowotnych badanych uczniów (wartości średnie)

Komponenty postaw prozdrowot	Komponent poznawczy	Komponent emocjonalny	Komponent behawioralny	Ogólny wskaźnik postaw prozdr.
Szkoły promujące wartości fp N = 168	83,6	65,3	70,6	219,6
Szkoły nie promujące wartości fp N = 186	81,4	62,9	65,2	209,7

Najistotniejsze różnice uwidaczniają się w obrębie komponentu behawioralnego (70,6 – 65,2). Podobnie rozłożone są wartości wskaźnika komponentu emocjonalnego (65,3 – 62,9), najmniejsze zróżnicowanie odnotowano w zakresie komponentu poznawczego, jego wskaźnik wynosi odpowiednio 83,6 – 81,4.

Opinie badanych na temat sportu a promocja wartości fair play

W celu zdiagnozowania interesującego nas zjawiska przedstawiliśmy badanym dziewięć twierdzeń obrazujących wpływ uprawiania sportu na rozwój i wychowanie młodzieży. Twierdzenia te były uszeregowane od najbardziej aprobującego uprawianie sportu przez młodych ludzi do najbardziej negatywnie wypowiadającego się na ten temat. Następnie poprosiliśmy naszych respondentów, aby wybrali to twierdzenie, z którym najbardziej się zgadzają.

Tabela 3

Opinie badanych na temat sportu

Twierdzenia	Uczniowie ze szkół promujących wartości fair play N = 168	Uczniowie ze szkół nie promujących wartości fair play N = 186
A	59,6	44,6
B	20,6	29,5
C	8,9	8,6
D	3,4	10,7
E	4,7	4,3
F	2,0	0,5
G	0,7	0,5
H	0,0	0,0
I	0,0	1,1

Młodzież ze szkół promujących wartości fair play zdecydowanie częściej twierdziła o pozytywnym wpływie uprawiania sportu na osobowościowy młodego człowieka (59,6% - 44,6%), dając w ten sposób wyraz swojemu przekonaniu, że sport niesie ze sobą cenne wartości, które istotnie wpływają na proces wychowania ucznia.

Refleksje końcowe

Analiza ilościowa uzyskanych wyników badań, ich jakościowa interpretacja zdają się potwierdzać przyjętą przez nas tezę o pozytywnym wpływie wartości fair play na postawy prozdrowotne i prosportowe. Potwierdzają to poniższe konstatacje:

1. Uczniowie szkół, które w programach dydaktyczno-wychowawczych promowały wartości fair play osiągnęli wyższe wskaźniki postaw prozdrowotnych niż ich koledzy ze szkół, w których tej promocji nie było.
2. Uczniowie, którzy uzyskali w badaniach wyższe wskaźniki postaw fair play od swoich kolegów, wyżej cenią wpływ aktywności sportowej na rozwój młodego człowieka.
3. Uczniowie, którzy uzyskali w badaniach wyższe wskaźniki postaw fair play również osiągają wyższe wskaźniki postaw prozdrowotnych.

BIBLIOGRAFIA

1. Lipiec J. (1997) *Filozofia czystej gry. W: Fair Play – Sport – Edukacja. Opr. red. Z. Żukowska, R. Żukowski. Warszawa.*
2. Żukowska Z. (1994) *Edukacja olimpijska młodzieży. Tradycje – Aktualniejszość – Perspektywy. W: Logos i etos polskiego olimpizmu. Red. J. Lipiec. Kraków.*
3. Żukowska Z. (1997) *Fair play w sporcie i polskim systemie edukacyjnym. Promocja – Dokonania – Perspektywy. W: Fair Play – Sport – Edukacja. Opr. red. Z. Żukowska, R. Żukowski. Warszawa.*

ДИНАМІКА КАРДІО-РЕСПІРАТОРНОЇ СИСТЕМИ ПАЛЕСТИНСЬКИХ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗА ДАНИМИ ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

АЛЬМАЖДАЛАВІ АСААД ЮССЕФ

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Динаміка світових та олімпійських рекордів засвідчує про чималі функціональні резерви людського організму, однак останні десятиріччя свідчать з фізичної культури відзначають зниження рівня фізичної